

**«DE MESTRE NOMÉS EN TENIU UN,
I TOTS VOSALTRES SOU GERMANS (Mt 23,8).
LA RELACIÓ DE CONFIANÇA,
FONAMENT DE LA CURA DEL MALALT**

**Missatge del sant pare Francesc per a la 29a Jornada Mundial del Malalt
11 de febrer de 2021**

Benvolguts germans i germanes,

La celebració de la 29a Jornada Mundial del Malalt, que s'esdevindrà l'11 de febrer de 2021, memòria de la benaurada Mare de Déu de Lourdes, és un moment propici per a brindar una atenció especial a les persones malaltes i a les qui en tenen cura, tant en els llocs destinats a assistir-los com en el si de les famílies i de les comunitats. Penso en particular en aquells que pateixen a tot el món dels afectats per la pandèmia del coronavirus. A tots, especialment als més pobres i marginats, els expresso la meua proximitat espiritual, al mateix temps que els asseguro la sol·licitud i l'afecte de l'Església.

1. El tema d'aquesta Jornada s'inspira en el passatge evangèlic en què Jesús critica la hipocresia dels qui diuen però no fan (cf. Mt 23,1-12). Quan la fe es limita a exercicis verbals estèrils, sense involucrar-se en la història i les necessitats del proïsme, la coherència entre el credo professat i la vida real es debilita. El risc és greu; per aquest motiu, Jesús utilitza expressions fortes, per advertir-nos del perill de caure en la idolatria de nosaltres mateixos, i afirma: «De mestre només en teniu un, i tots vosaltres sou germans» (v. 8).

La crítica que Jesús adreça als qui «diuen i no fan» (v. 3) és beneficiosa, sempre i per a tots, perquè ningú no és immune al mal de la hipocresia, un mal molt greu, l'efecte del qual és impedir-nos florir com a fills de l'únic Pare, cridats a viure una fraternitat universal.

Davant la condició de necessitat d'un germà o una germana, Jesús ens mostra un model de comportament totalment oposat a la hipocresia. Proposa detenir-se, escoltar, establir una relació directa i personal amb l'altre, sentir empatia i commoció per ell o per ella, deixar-se involucrar en el seu sofriment fins arribar a fer-se'n càrrec per mitjà del servei (cf. Lc 10, 30-25).

2. L'experiència de la malaltia fa que sentim la nostra vulnerabilitat i, al mateix temps, la necessitat innata de l'altre. La nostra condició de criatures es torna encara més nítida i experimentem de manera evident la nostra dependència de Déu. Efectivament, quan estem malalts, la incertesa, el temor i a vegades la consternació, s'apoderen de la ment i del cor; ens trobem en una situació d'impotència, perquè la nostra salut no depèn de les nostres capacitats o del fet que ens angoixem (cf. Mt 6,27).

La malaltia imposa una pregunta pel sentit, que en la fe s'adreça a Déu; una pregunta que cerca un nou significat i una nova direcció per a l'existència, i que a vegades pot ser que no trobi una resposta immediata. Els nostres amics i familiars no sempre ens poden ajudar en aquesta cerca treballosa.

Pel que fa a això, la figura bíblica de Job és emblemàtica. La seva dona i els seus amics no són capaços d'acompanyar-lo en la seva desventura, encara més, l'acusen i augmenten en ell la soledat i el desconcert. Job cau en un estat d'abandonament i d'incomprensió. Però precisament gràcies a aquesta fragilitat extrema, rebutjant tota hipocresia i escollint el camí de la sinceritat amb Déu i amb els altres, fa arribar el seu crit insistent a Déu, que al final respon, obrint-li un nou horitzó. Li confirma que el seu sofriment no és una condemna o un càstig, tampoc és un estat de llunyania de Déu o un signe de la seva indiferència. Així, del cor ferit i guarit de Job en bolla aquella declaració commoguda al Senyor, que ressona amb energia: «Jo només et coneixia d'oïda, però ara t'he vist amb els meus ulls» (42,5).

3. La malaltia sempre té un rostre, fins i tot més d'un: té el rostre de cada malalt i malalta, també dels qui se senten ignorats, exclosos, víctimes d'injustícies socials que neguen els seus drets fonamentals (cf. Carta enc. *Fratelli tutti*, 22). La pandèmia actual ha tret a la llum nombroses insuficiències dels sistemes sanitaris i carències en l'atenció de les persones malaltes. Els ancians, els més dèbils i vulnerables no sempre tenen garantit l'accés als tractaments, i no sempre és de manera equitativa. Això depèn de les decisions polítiques, de la manera d'administrar els recursos i del compromís dels qui ocupen càrrecs de responsabilitat. Invertir recursos en la cura i l'atenció a les persones malaltes és una prioritat vinculada a un principi: la salut és un bé comú primari. Al mateix temps, la pandèmia ha posat també en relleu l'entrega i la generositat d'agents sanitaris, voluntaris i voluntàries, treballadors i treballadores, preveres, religiosos i religioses que, amb professionalitat, abnegació, sentit de responsabilitat i amor al proïsme han ajudat, cuidat, consolat i servit tants malalts i els seus familiars. Una multitud silenciosa d'homes i dones que han decidit mirar aquells rostres, fent-se càrrec de les ferides dels pacients, que sentien com a proïsme pel fet de pertànyer a la mateixa família humana.

La proximitat, de fet, és un bàlsam molt valuós, que ofereix suport i consol a qui pateix la malaltia. Com a cristians, vivim l'atenció al proïsme com una expressió de l'amor de Jesucrist, el bon Samarità, que amb compassió s'ha fet proper a tot ésser humà ferit pel pecat. Units a ell per l'acció de l'Esperit Sant, som cridats a ser misericordiosos com el Pare i a estimar, en particular, els germans malalts, dèbils i que pateixen (cf. Jn 13, 34-35). I vivim aquesta proximitat no sols de manera personal, sinó també de manera comunitària: en efecte, l'amor fraternal en Crist genera una comunitat capaç de guarir, que no abandona ningú, que inclou i acull sobretot els més fràgils.

Pel que fa a això, vull recordar la importància de la solidaritat fraternal, que s'expressa de manera concreta en el servei i que pot assumir formes molt diferents, totes orientades a sostenir el proïsme. «Servir significar cuidar els fràgils de les nostres famílies, de la nostra societat, del nostre poble» (Homilia a L'Havana, 20 de setembre de 2015). En aquest compromís cadascú és capaç de «deixar de banda les seves cerques, afanys, desitjos d'omnipotència davant la mirada concreta dels més fràgils. [...] El servei sempre mira el rostre del germà, toca la seva carn, sent la seva condició de proïsme i fins i tot en alguns casos la «pateix» i busca la promoció del germà. Per això mai el servei és ideològic, ja que no se serveix a idees, sinó que se serveix a persones» (*ibid.*).

4. Per tal que hi hagi una bona teràpia, és decisiu l'aspecte relacional, mitjançant el qual es pot adoptar un enfocament holístic envers la persona malalta. Donar valor a aquest aspecte també ajuda els metges, els infermers, els professionals i els voluntaris a fer-se càrrec d'aquells que pateixen per acompanyar-los en un camí de curació, gràcies a una relació interpersonal de confiança (cf. Nova Carta als agents sanitaris [2016], 4). Es tracta, doncs, d'establir un pacte entre els necessitats de cures i els qui els cuiden; un pacte

fonamentat en la confiança i el respecte mutus, en la sinceritat, en la disponibilitat, per a superar qualsevol barrera defensiva, posar en el centre la dignitat del malalt, tutelar la professionalitat dels agents sanitaris i mantenir una bona relació amb les famílies dels pacients.

Precisament aquesta relació amb la persona malalta troba una font inesgotable de motivació i de força en la caritat de Crist, com ho demostra el testimoni mil·lenari d'homes i dones que s'han santificat servint els malalts. Efectivament, del misteri de la mort i resurrecció de Crist en brolla l'amor que pot donar un sentit ple tant a la condició del pacient com a la de qui en té cura. L'Evangelí ho testimonia moltes vegades, mostrant que les guaricions que feia Jesús mai no són gestos màgics, sinó que sempre són fruit d'un encontre, d'una relació interpersonal, en la qual al do de Déu que ofereix Jesús li correspon la fe de qui l'acull, com ho resumeix la paraula que Jesús repeteix sovint: «La teva fe t'ha salvat.»

5. Estimats germans i germanes, el manament de l'amor, que Jesús va deixar als seus deixebles, també troba una realització concreta en la relació amb els malalts. Una societat és tant més humana com més sap cuidar els seus membres més fràgils i que més sofreixen, i sap fer-ho amb eficiència animada per l'amor fraternal. Caminem envers aquesta meta, procurant que ningú no es quedi sol, que ningú no se senti exclòs ni abandonat.

Encomano a Maria, mare de misericòrdia i salut dels malalts, totes les persones malaltes, els agents sanitaris i els qui es prodiguen al costat dels qui pateixen. Que ella, des de la gruta de Lourdes i des dels innombrables santuaris que se li han dedicat arreu del món, sostingui la nostra fe i la nostra esperança, i ens ajudi a cuidar-nos els uns als altres amb amor fraternal. A tots i cada un els imparteixo de cor la meva benedicció.

Francesc

Roma, Sant Joan del Laterà, 20 de desembre de 2020,
Quart diumenge d'Advent